

Numărul 25. Oradea-mare 24 iunie (7 iulie) 1901. Anul XXXVII

Apare duminică. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei.

Descântecul.

Descântecul sunt niște formule (stereotipe) cărora li se atribuie din partea poporului o putere magică de a îndepărta reul și de a aduce binele. Nici un popor de pe pământ nu e lipsit de descântecul său. Ele, la multe popoare primitive, sunt chiar și astăzi singura literatură. După vechimea lor, descântecul stă în fruntea tuturor genurilor de literatură populară.

Originea descântecelor trebuie căutată în credințele metafisice ale popoarelor. Ori ce reu are o cauză, iar cauza fiind ascunsă omului primitiv, și-o explică prin mânia unui Zeu, a unui reu-făcător, a unei puteri supra-naturale. Inseși popoarele culte de astăzi vorbesc despre „bătaia lui Dumnezeu” când nu pot explica o nenorocire cădută fără veste asupra unui om. Dacă un om e, bunăoară, trăsnet, poporul vede o bătaie a lui Dumnezeu. Grindina, înnecurile, furtunile pustiitoare sunt toate pornite din mânia Tatălui din cer, asemenea epidemiile, lăcustele și câte altele. Causa naturală — așa cum o dovedește știința — este ori prea ascunsă pentru omul primitiv, ori verosimilă. — De aceea poporul nostru și astăzi crede, că grindina e adusă de Solomonari și o poate împiedica prin formulele mistice ale descântecului, ori rugând ori amenințând pe geniul reu, ce o aduce; poate speria pe acel geni cu un topor infipt în pământ, ori cu un cuțit al cărui vârf stă spre cer. Un fir de usturoi descântat, adică de-asupra căruia s'a rostit formele mistice, poate apăra pe om de ori ce dureri rele, dacă îl poartă în sin. Câțiva cărbuni stinși în apă de-asupra căreia s'a rostit formula magică, pot mântui de boală pe copilul deochiat, adică îmbolnăvit prin voința unui geni reu intrupat în cutare, sau cutare om.

La început formulele magice se întindeau numai asupra relelor aduse de cauze necunoscute; cu vremea s'a întins și asupra relelor cu cauze cunos-

cute. Așa asupra serintirii unui membru prin cădere, asupra otrăvirii prin mușcarea unui șarpe, asupra tuturor felurilor de rane, de bube, de junghiuri și de altele.

Formula magică inse prin sine însași nu are putere, dacă nu e însoțită de anumite ceremonii mistice cu caracter religios-păgân. A merge cu fața întoarsă, a sări înderet peste anumite lucruri, a ținea în mână un ban, a învârti o ulcică, a căuta apă „neîncepută” în zorile zilei, într'un vas nou, a număra pari gardului, a săpa pământul sub călcăiul piciorului stâng, a sărută pragul: toate acestea sunt ceremonii fără de care descântecul nu prinde. Numărul acestor ceremonii e neînchipuit de mare; și ori cât de ciudate ne par, au un adevăr în ele, adevăr religios, metafisic și odată au fost ceremonii sfinte, ale cultului naturii. Astăzi, când nici originea nu li se cunoaște, nici usul nu li se poate explica științificește, ele sunt ciudătenii. Un scop inse au, căci omul trebuie să creadă în ceva; aceasta este o trebuință a sufletului omenesc.

Afară de aceste ceremonii religioase, descântecul mai are o parte medicinală. Mai ales plantele joacă rol principal în descântecul. Puterea vindecătoare a plantelor o cunosc popoarele prin experiență proprie de veacuri. Medicina, așa numită „băbească” a fost de multe ori de folos medicinei științifice, căci a îndrumat-o pe cărări necunoscute. Fără îndoială, se face mult abus din partea babelor descântătoare cu lucrurile lor, mai ales când ele nu cunosc boala.

Adevărul, de și puțin, este inse că poporul cunoaște puterea medicinală a multor plante. Și dacă descântătoarea cunoaște boala și întrebuințează adevăratele plante, descântecul ajută. Cea dintâi și supremă știință pentru om este medicina. Ea este într'adevăr cea mai veche știință. Astfel, descântecul dacă le urmărim în adâncurile vremii, au fost singurile deposite a tot ce știe omul: a medicinei și a religiei, a științei fizice și a celei metafisice.

Această știință eră pusă în versuri stereotipe, în formule închegate. E de sine înțeles, că dintru început popii erau singurii cunoscători ai descântecelelor (precum și astăzi la popoarele primitive preoții sînt tot de odată și medici), căci tot ce eră știință, adică la început medicină, mai târziu astronomie și drepturi — sta în legătură cu cultul religios și toate se sfîrșiau în teologie.

Ca echoū al acestor lucruri, misticismul descântecelelor e cunoscut și astăzi numai de anumiți oameni, mai totdeauna femei, cari învață cum să-l propage din generație în generație și pe sub ascuns. Astăzi descântecele își au numai o importanță medicinală prin buruienile vindecătoare; importanța religioasă ș-a pierdut-o. Din gloria lui de odinioară n'a mai rămas aproape nimic; dar importanța folclorică a lui e de netăgăduit, pentru că el ne reconstruește o lume veche, în el se păstrează amintiri de o lume a zeilor, care s'a stins; el e primul cîntec al omului și din el s'a născut imnurile în onoarea zeilor, sau poate chiar întreaga poezie epică a antichității.

Nici un fel de literatură populară nu se poate urmări mai adânc în istoria omenirii, ca descântecul. În cărțile sfinte ale neamului Indic de la Gange, în Vedele scrise cu vre-o 1500 de ani înainte de Christos aflăm un descântec :

Dathar (Atarva-Veda 4. 12 2--5.)

„De este rupt, de este frânt,
Un os în trupul teū,
Așează-ți-l, să-l vindice
Dathar, ce-î rupt să pue lângă rupt.
Și măduvă la măduvă
Și os să pue lângă os.
Să crească iarăș carnea veche
Și osul teū să crească iarăș,
Lipească-se măduvă cu măduvă
Și pielea ta lipească-ți-o de piele
Așă să crească sângele și osul teū
Și carnea ta să crească lângă carne
Și pērul lângă pēr
Și pielea lângă piele
Și sângele să crească osul,
Tu vindecă, buruiană, ce e rupt.

Acest descântec e întru toate descântecul nostru. Descântecele după natura lor, sînt cîntece epice. Toate au aceeaș tehnică — dintru început povestește o întemplantare — probabil un mit, vre-o acțiune de a vre-unui zeu — iar la urmă vine formula magică, vraja, spusă în sentințe.

Numele zeului e înlocuit în descântece prin numele omului cui i se cîntă. Descântecele încep așa: „A plecat A pe cale, pe cărare, într'o joī de dimineață“, sau „Măncat-a, sinecat-a X pe cale, pe cărare“, iar cînd a fost la un loc i s'a întemplantat cine șeie ce: l-au întelnit moroi, strigoii, bubele, junghururile etc. Acțiunea apoi se complică la plîngerile lui X vine într'ajutor alt zeu, care amenință strigoii și moroi și toate puterile întunericului și în urmă rostește formula mîntuitorilor zeī, care vin într'ajutor au fost substituiți. — În descântecele păgâne sînt zeī de ai luminii, care vin într'ajutor; într'ale noastre sînt de obicei sfinții, dar mai ales Maica Pre-cista, ca întrupare a luminii și a soarelui.

B. *Farmece*. Afară pe descântecele proprii, al

căror scop e vindecarea boalelor, poporul cunoașce o mulțime, fie ale oamenilor, fie ale animalelor, de formule magice, prin care conjură demonii. Acestea sînt de doue feluri: faceri și desfaceri.

Printr'unele descântătorul chiamă puterile demonice într'ajutor, fie ca să-i aducă lui însu-și un bine, fie ca să arunce asupra dușmanilor sei vre-un reū; iar printr'altele descântătorul se apără de reul trimis, „desface făcătura“ sau împiedică împlinirea reului. Toate aceste sînt *farmece* sau *vrăjitorii*. (O împărțire corectă și limpede dovedită a făcut mai înteu dl S. Fl. Marian în cartea sa „Vrăji, farmece și desfaceri“)

a, *Aruncăturile* sînt faceri (mai bine „făcături“) al căror scop e totdeauna reuțios, bunăoară: să vie dușmănie între prieteni, între frați, între fii și tată, între soți; să despartă doi soți, să împiedice căsătoriile; să aducă grindine asupra semănăturilor; să îmbolnăvești copiii prin deochi și săgetătură, să ieī somnul copiilor, să ieī laptele vacilor și al oilor; să aducă ură și necinste omului, boale, nenorociri și chiar și moarte.

Toate aruncăturile sînt basate pe credințe deșarte. Superstiția li e singura basă și unicul scop. De-aceea misterul joacă un rol cu mult mai însemnat în aruncături, decît în nevinovatele descântece; mijloacele de care se servește *aruncătura*, sînt de obicei criminale.

Pe cînd descântecele fac us de puterea vindecătoare a plantelor, aruncătura face abus de puterea stricăcioasă și otrăvitoare a lor. E lucru fisic, că numai prin întrebunțarea unor plante veninoase sau a unor obiecte spurcate și molipsitoare pot vrăjitorii să buimăcească și să inebunească pe cineva de cap, să-l nenorocească în privința corporală ori spirituală și chiar să-l mîntuiască de zile“. (S. Fl. Marian „Vrăji, farmece și desfaceri“ p. 8.)

b, *Farmecele* au un scop egoist cu totul: de a se face pe sine însuș frumos, plăcut lumii, bogat, vorbit de bine și stimat; iubit de toți. Mai ales fetele își fac farmece, ca să fie iubite de flăcăi și nevestele ca să fie iubite de soții lor. Farmecele se servesc de mijloace nevinovate, de plante binemiro-sitoare, de rouă, de ceară, de o mulțime de lucruri cărora li se atribuie putere miraculoasă. Farmecele se fac în zorile zilei.

c, *Desfacerile* se apropie de descântece prin scopul ce-l au: de a depărtă de la sine aruncăturile altora: desfacerea făcutului. Ele sînt decī simple mijloace retroactive și defensive „de a depărtă de la sine toate aruncăturile și făcăturile, tot faptul și datul, toată mânia, urgia și uriciunea, toată iubirea împusă cu de-asila“.

C. *Simboluri*. Atât descântecele cît și farmecele se servesc de simboluri, înlocuiesc lucrurile abstracte prin altele concrete. Acest fapt e baza magicismului. Vrăjitorul străpunge cu acul o bucată de hârtie și-ș închipue că străpunge inima dușmanului sau cu sabia el face un chip de om din ceară și il topeșce în fața focului și crede că topeșce pe dușmanul seu etc.

Nesfârșit de multe sînt astfel de simboluri în descântece și farmece. Noi vom arată pe cele mai frecventate.

a, *Înfîgerea cuțitului*. Vrăjitorul infîge un cuțit în pămînt cît poate de adânc dintr'o singură isbitură. Înțelesul acestui lucru il spune însuș el:

Eu nu înfig acest cuțit
Nici în lut, nici în pământ,
Ci-l înfig în inima
Lui N)

b, *Învărtirea ulcelei în vatra focului*. Unul dintre simbolurile cele mai frecventate, așa că el e un simbol general pentru toate farmecile, „și i-a făcut cu ulceica“ e o zicătoare pentru cei ce-și pierd capul. Ulceica este însuș capul aceluși, cui i se descântă:

Eu nu învăț ulceica,
Ci învăț gândul și cuvântul
Și inima lui X cu totul.

c, *Încingerea brăului*. Descântătorul se încinge cu brău, câtă vreme descântă.

d, *Scormonirea și stingerea cărbunilor*. Cărbunii aprinși și în general focul represintă zeul fie fizic, fie moral. Amarul sufletesc e numit foc de Român, de aci apoi: a-și spune focul, a-și versă focul, a-și scoate focul de la inimă, a plânge cu foc, a avea foc la inimă.

Esplicarea simbolului e deci dată când vrăjitorul scormonește cărbuni, sau pune lemne pe foc, el atîță și aprinde *focul sufletesc* sau durerile în omul cui îi „aruncă“. Din potrivă în descântece, când vrei să alini durerile, focul trebuie stins și aceasta este însemnarea stingerii cărbunilor.

Cum se sting aceștia 'n apă,
Așa să se stingă și să piară
Tot reul etc.

Vatra focului joacă rolul principal în vrăji, defaceri, toemai prin simbolismul acesta. Fără îndoiială înse, vatra are și altă importanță, ca altar al familiei, și deci ca principalul lucru în cultul religios al omului primitiv. — Asemenea sunt toate lucrurile, pe care le întrebunțează descântecul și farmecul. Multe înse, au înțeles mitologie și au străbătut veacurile. Banul de aur după a noastră părere, represintă *vectnicul soare*, căruia i se adresează descântătorul — mai ales, că are rol numai în farmece, nici odată în vrăji și aruncături — și e invocat ca aducător de frumusețe: „să me faci, bunule, curat și luminat ca sfântul soare când răsare“. Cuțitul, fără de care nu se face aruncătură, deci e nelipsit în ceremonialul cultului magic, este întîi de toate arma, sabia războinicului, cu care amenință duhurile, dar la urma urmei este înfricoșatul *fulger*, care, de o parte biruește norii și sparge puterile întunericului, de altă parte însuș aduce întunericul; într'amîndouă cazurile e spaimă și răsbunare. Tot ca fulgerul trebuie privit brăul, pe care îl încinge pe pielea goală vrăjitorul, când conjură dușmanii că-i aduce reul. Poate să fie ori ce brău, dar, dacă se poate, e mai cu efect o piele de șarpe; iar șarpele și fulgerul în mitologie sînt același lucru. Nu înse fulgerul, ci *curcubeul* e represintat prin brăul ce-l încing fetele, când fac farmec, brăul, care în credințele neamului nostru mai e numit și brăul Maicei Domnului.

GEORGE COȘBUC.

P a s t e l u r i .

I

*E secetă, — și de căldură
Pe câmp porumbul se usucă,
Mor vitele în bătațură, —
Și norii vin. . . ca să se ducă. . .*

*Prin sat aleargă paparude,
Țeranca apă le asvêrle:
Își scutur' pletele lor ude
Și-s goale ca niște șopârle. . .*

*Țeranii 'n cărcumă s'adună
Pe câmp abtă se mișcă-o turmă;
Ținguiitor talanga sună —
Ciobanul a rămas în urmă.*

*Cu cotul răzemat în bătă
El cată dus în depărtare,
Dar seceta posmorită
Se 'ntinde fără de hotare. . .*

II

*Coboară seara pe câmpie. . .
Pe drum pustiu un car cu boi
Se leagănă încet, departe —
Cresc nori de pulbere 'napoi.*

*În car, îngână cărcăușul
Un cântec vechiu și trist nespus,
Ca o poveste 'ntunecată
A veacurilor ce-ai apus. . .*

*Și cum se pierde 'n umbra serii,
Me 'ntreb pe gânduri adâncit:
„Va răsări când-va și steaua
Acestui neam nenorocit? . . .“*

ST. O. IOSIF.

Cugetări.

A linguși pe cei mari înseamnă a-i trădă.

*

Cu cât judeci, cu atât mai puțin iubești.

*

Omul merge de la ură la iubire, dar după ce a început prin a iubi și ajunge la ură, nu se mai întoarce nici odată înapoi, la iubire.

*

Doze lucruri instruesc pe om despre natura sa: experiența și instinctul.

*

Cel ce voește a trăi în liniște, trebuie să fie surd, mut și orb.

*

Cultura etică.

(Fine.)

Virtuțile și calitățile se pot infiltra în copii numai în sinul familiei. De aceea părinții trebuie să fie pătunși de datoria ce o au către copii; ei să fie pătunși de principiile educației fizice, morale și intelectuale prin cari să formeze caractere cinstite cu porniri frumoase ideale.

Părinții trebuie să aibă noțiuni fiziologice și cunoștințe psihologice pe cari se razimă existența individului și a națiunii. E ușor de înțeles deci de ce trebuie îndreptată educația fetelor.

Și mai ales educația fizică a viitoarelor mame nu este de loc preocuparea părinților și pedagogilor. La oțelirea fizicului acestora nici că se gândește nimeni, ba este neglijată de tot, de aci ființele ofelite, fără vioiciune, cu figurile diafane, cu sângele mucegăit și astfel înspăimântătoarea lățire a neurasteniei — boala secolului.

O tristă perspectivă pentru generația viitoare. Iar educația morală a femeii par că e condusă de principiul: „il faut tout — affleurer sans rien approfondir“.

Această educație constă mai mult din cultivarea spiritului pentru tot ce scilipește: limbi, gătelii, muzică ușoară, lectură frivolă, cu un cuvânt un sistem cât se poate de desastros al dezvoltării facultăților sensitive, prin care e atât de accesibilă femeia luxului, superstițiilor și tuturor vanităților.

Deprinderea de a judeca, de a fi stăpână pe voință, să asculte de vocea rațiunii și a bunului simț ar trebui infiltrat în creerul copilei de mică.

Cu cât e mai largă cultura etică a femeii, cu atât mai salutară influența ei.

Câte miserii familiare s'ar putea evita, dacă educatorii s'ar gândi la toate aceste și ar educa femeia mai rațional instruindu-o în filosofie, igienă și gospodărie practică.

Femeia care are influență atât de mare asupra stării economice, se ocupă de aceasta mai mult empiric și nu conștient, mai mult mecanic decât rațional.

Gospodăria este baza binelui, atât a familiei cât și a statului, — deci o deosebită atenție ar trebui să se dea înființării de școli de gospodărie, ca cea a femeilor române din Brașov, unde să se învețe arta menajului și unde să se cultive în sufletul tinerelor femei plăcerea pentru căsnicie.

Nici pentru cele mai sacre datorii ce are în viața conjugală nu este pregătită la noi femeia.

Ea pășește în căsătorie cu iluzii irealisabile și fără o noțiune pentru menirea ei.

Ca soție e pretențioasă, ca mamă e lipsită de indulgență.

Despre natura și sufletul copilului nici idee n'are.

Pentru cele mai multe mame copilul este o păpușică drăgălașă — dar foarte ușor abandonată în mâinile slugilor.

Și astfel, soarta și cultura sufletească a unei generații întregi e formată — ah! ce greu îmi vine să vi-o spun — de aceste slugi! Iar mama se lipsește astfel de la cele mai sublimе plăceri ale vieții: observarea dezvoltării intelectuale a copilului.

Nu e nevoie de teorii savante, unde răbdarea și iubirea mamei culte supraveghează educația copiilor.

Toate teoriile le înlocuiește această iubire curată, această lume de armonii ca un freamăt dulce de bunățate.

„Iubirea mamei este prevedința omenirii“ zice filosoful *Smiles*.

„Mamă fi apostolul meu“ a zis *Christos*, indicând astfel misiunea ei.

Mame pregătite pentru menirea lor nu ar esita nici un moment de a-ș crește copiii în giurul lor; și copilul numai pe lângă mamă crește sănătos la suflet și la corp.

Numai acei copii ar trebui internați în pensioane cari la căminul familiar nu ved exemple bune.

Ce este o mamă superioară pentru copii, ne-o dovedește istoria din care vedem că oamenii distinși toți au fost influențați de mamele lor.

Această influență binefăcătoare o vedem reoglindată și în scrierile genialilor noștri poeți și literați.

Poesiile lui Eminescu, Coșbuc, Vlahuță, toate respiră acea venerație sfântă, ce datorese copiilor mamei lor în schimbul sacrificiilor pline de dragoste.

Astfel am văzut cum perfecțiunea la care Goethe se ridicase, a fost meritul mamei sale.

Misiunea mamei este de a supraveghea dezvoltarea facultăților afective a copilului, ca să pună temelie acelei culturii etice în sufletul lui care este izvorul tuturor virtuților, ca astfel să dea patriei cetățeni de valoare.

Pestalozzi visă o școală specială unde să se dea o educație model pentru mame. În lipsa acesteia inse ce binefacere ar fi pentru societate, dacă femeia ar primi o educație mai îngrijită a sentimentelor făcându-o astfel mai conșcie de datoriile ei.

Nu puțin ar contribui la formarea mamei — grădinele de copii sistematice, ca cele din Germania cari sunt instituții educatoare atât pentru mică cât și pentru mare. Fete din familii bune, chiar din înalta societate, fac cursuri de 2—3 ani de pedagogie practică în asemenea școli, pentru a câștiga o noțiune salutară în educația copiilor.

Diversele congrese de instrucție și feministe ce s'au ținut acest an la Paris toate s'au ocupat de această chestie; toate au recunoscut necesitatea de a pregăti tinerele fete pentru menirea lor de mamă.

Și s'a ridicat importanța secțiunii școlare a Americii de la expoziția universală.

Broșurele ce se oferiau gratuit visitorilor în această secție arătau rezultatele frumoase realizate în această privință.

Numai în orașul Chicago s'au format în cei din urmă cinci ani peste 5000 de mame pe baza principiilor fröbeliane.

Idealul în educație ar trebui să fie o complectă dezvoltare fizică și psihică.

Dintre pedagogii moderni *Rousseau* e cel mai important care a formulat metoda educației în toată subtilitatea ei, indicând cum trebuie format copilul, ca să fie capabil să învețe tot, să priceapă tot, ca să fie activ, energic, un spirit independent, pătunș de cultură etică.

Zicând *Rousseau*: „Măiați trupul copilului în valurile Styxului“ — ne indică îngrijirea deosebită ce trebuie dată fizicului său.

În Anglia grija principală a educatorilor este de a forma oamenii sănătoși, și caractere cinstite, instrucția vine numai pe al doilea plan.

M a n t u i t o r u l .

De asemenea principii ar trebui să fim conduși și noi.

De acea părinți, pedagogi, dați copiilor lumină, aer, aer cât de mult, lăsați-i să fugă pe câmp, culegând flori, să alerge prin păduri ascultând cântăreții aerului, învățați-i să admire frumusețile naturei, să cunoască fenomenele și tainele ei.

Deprindeți copiii de ambele sexe cu toate ramurile sportului.

Prin gimnastică, înot, patinagi, călărie, bicicletă, vâslare, fugă cât de multă, fortificați-le sistemul nervos, ca să poată rezista intemperiilor vieții, fortificați întregul lor organism ca să fie sănătoși, puternici. Căci într'un atare organism acțiunea creatoare a spiritului e mai mare, ca într'un corp șubred, și cu cât terenul de activitate e mai liber, cu atât sunt sentimentele mai liberale și sufletul mai accesibil pentru idei generoase.

Într'un corp viguros și destoinic se perpetuiază o bună dispoziție a sufletului și astfel acesta rezistă blasării — acelei stări triste de neputință de a-și forma scopuri, aspirațiuni și de a se interesa de binele obște.

În special înse dați o mai mare importanță cultivării sufletului femeii, să se ridice la valoarea pozitivă acele însușiri care constituie individualitatea ei și acele daruri bogate, cu care a înzestrat-o natura — căci ea este educatoarea omenirii cum a zis și Voltaire: „Dieu n'a créé la femme que, pour apprivoiser les hommes“.

Precum au luncile și pădurile: astfel are „Flora“ sa și facultatea afectivă a națiunii. Ce nu-i aparține aceea ori e plantă artificială ori e buruiănă. Și cine cultivă astfel de plante, strică icoana naturală a acestei „Flore“.

Femeia e chemată să inobileze sentimentele bărbatului și să-l deprindă cu percepțele umanitarismului. Și în deosebit ea are sfânta misiune de a cultivă sentimentul patriotic care de cei blasați de la noi e considerat ca o marfă învechită, iar manifestările patriotice, ca frase bombastice, banale și copilărești.

De și patriotismul la noi în comparație cu celelalte popoare ale Occidentului este nou — totuș a ajuns să fie banal, până când toate popoarele culte îl repetă și-l scot în relief cu sfințenie, mereu și cu toate ocaziile.

Dacă indiferentismul nu ne-ar ține în ghiarele sale, și dacă „Flora“ facultății afective ar fi fost mai mult cultivată, nu am fi ajuns în halul financiar de azi.

Vor fi unii dintre dvoastre domnilor și doamnelor cari me vor contrazice în gândul lor și me vor acuză de exagerare ori de pesimism.

Se vor înfătoșă în imagina acestora caracterele din anii 1848—59—77. Apoi îmi vor zice că evenimentele mari produc caracterul și devotamentele. — Că și azi putem vedea izbucnind schinteia iubirei de națiune în demonstrațiile și manifestările de protestare de câte ori se arată un nor pe orizontul patriei amenințând existența noastră națională.

Ni se va obiectă că grație educației avem somități în știință și artiști cunoscuți și apreciați în toată Europa.

Da. Domnilor și doamnelor, constat și eu cu dvoastre aceste progrese, înse tocmai la nivelul cul-

tural la care ne aflăm, ne isbește contrastul stării noastre de azi față de trecut.

Ne isbește contrastul între tineretul de azi și tinerimea de ieri care a luptat pentru a scutura lanțurile streine și pentru a înălță nivelul cultural al națiunii, cultivând limba noastră dulce prin seriere și vorbe.

Generația de ieri a înființat „Academia română“ a clădit „Teatrul Național“, a ridicat acest splendid palat — Ateneul, ca să ocrotească și să adăpostească cultura națională.

Această generație de oameni mari cari au realizat atâtea idealuri, sacrificând sângele și averea lor pentru consolidarea temeliei culturii naționale, cu câtă milă trebuie să se uite la noi la *Epigoni* de azi.

La oameni blasați, lipsiți de idealuri, și de aventuri sfinte cari după un scriitor „par“ că s'au născut bursieri, ca să trăiască funcționari și să moară ca pensionari — cu singurul interes pentru tot ce e strein și indiferenți pentru limba, literatura și arta românească.

Sala teatrului la piesele cu subiecte românești e deșartă, logile Ateneului destinate elitei societății, se umple numai la producțiile vre-unui talent strein, dar sfaturile și plângerile conferențiarilor de pe tribuna aceasta, nu pătrund la urechile lor *surde pentru tot ce e românesc*.

Ziarele și revistele cari îndrăsnesc a-și ridica glasul contra decadentei morale, trebuie să dispară ca fulgerul, merit pentru purificarea aerului.

Liga pentru unitatea culturală abia mai veghează de formă.

Câțiva membri ce îi mai susțin sufletul cu oxigenul iubirei lor de neam, atât în capitală cât și în provincie, sunt luați în ris de majoritatea publicului. Și cu cât unul se pretinde mai cult sau mai bogat, cu atât se simte mai îndreptățit de a suride la apelele cele mai călduroase ale Ligei.

Astfel se explică, cum de nici până azi Liga culturală nu a cerut să fie recunoscută ca persoană morală — pentru că eră teamă că nu se vor găsi în „Camere“ senatori și deputați cari să o voteze.

Iubirea de neam, iubirea de aproapele, iubirea în toate acțiunile vieții este: Leit motivul „culturei etice“.

Cu cât e mai *desvoltată cultura etică* într'un om, cu atât e mai *pătruns sufletul lui de dorul* națiunii sale, și cu cât sufletele sunt mai pătrunse de acest dor, cu atât fiecare cetățean devine o sentinelă mai devotată pentru a *supraveghia binele țării și cinstea neamului său*.

NELI I. CORNEA.

Filosofie simplă.

Cocostărcii 'n mlăștinoase
Pășesc calm — filosofând,
Par c'-ar învârti în gând
Teorii miraculoase.

Și cu toate-aceste scurtă
E filosofia lor, —

Să gândească: cum mai ușor

Și-ar umplea flămânda burtă.

Beinș 1900.

V. E. M.

Descânțece și farmece.

11. Descântec de ursită.

Purces-a (cutare) de la casa lui, de la masa lui gras și frumos, când fu la mijloc de cale întelnitu-s'au (ziei de al doilea sau de al treile) femeii ursitei (cutare) cu cuțitele, cu frigările, cu giunghiurile, cu durerile; cu cuțilele o tăiat-o, cu frigările o frigărit-o, cu giunghiurile o îngiunghiat-o, cu amare dureri o durut-o, prin cărarea capului, prin sfărcele nasului, prin fața obrazului, prin gât, prin pept, prin spate, prin rînză, prin osânză, prin bairele inimei, prin inimă, prin șale, prin pânțece, prin naștere, în pământ o trântit-o, sângele i-o beut, fața i-o vestejit, și mai moartă o lăsat-o pe pământ, tare strigă și se văită, nimeni n'o vedut-o, nimeni n'o audit-o, numai maica Precista din poarta cerului o vedut-o, pe seară de argint scoboritu-s'a, cu cârjă de aur spriginitu-a, din gură sfântă întrebatu-a, și toate șciutule-a și (cutare) jăluitu-s'o și toate de mai sus spus-a, iar maica Precista zisu-i-a, aleargă la (cutare descântătoare) mână bună, limbă ușoară, și cuțitele și frigările în mână dreaptă le-a luat și giunghiurile și durerile în mână stângă le-a apucat și la (a doua sau la a treia) femeie a ursitei tale (cutare) a alergat cu cuțitele a tăiat-o, cu frigările a frigări-o, cu giunghiuri și cu dureri a infocă-o prin toate încheeturile, prin toate ciolanele, de cap a ameți-o, de ochi a chiori-o, de urechi a surdi-o, de inimă a rupe-o, mâinile i le-a legă, la spate i le-a înturnă, picioarele i le-a împedică, în pământ o a îngropă și de nimic pe pământ n'a mai fi; iar pentru tine (cutare) la maica Precista a fi rugătoare și-i rămânea curată luminată, ca de Dzeu lăsată și de maica Precista așerată și de maică-ta născută, și rcul tei și durerile și giunghiurile și toate țăchile să le faci cum îi firul de mac peste trei mări aruncat și tu îi fi curat luminat ca argintul strecurat, ca soarele înseninat, amin, amin, amin.

IS	CS
O	O
HN	CA

Aceste slove de sus arătate sunt pentru orbalt, să le scrii pe picior satii ori unde s'a face (când începe a se face să scrii unde-i socoti că scoate cap orbaltul, atunci să scrii slovele pe picior sau pe mână și mai în scurt ori la ce parte a trupului se va face numai aceste trei slove ce sunt scrise prin mijloc adică O să le scrii înderēt și când li-i serie să zici: Nu întore onu ci întore orbaltu și la fiește-care onu să zici aceste cuvinte de trei ori și aceste cuvinte să le scrii în trei rânduri unde se va face orbaltul și nu țî-ă mai fi.

Recetă pentru cangrenă.

Pui 5 bănuțe de ou și miere curată și migdale pisate și făină de grâu și le faci un aluățel, apoi ungi rana cu miere călduță și pui aluățelul pe rană, apoi ungi și aluățelul pe deasupra cu miere și ai o eustură de fier lată și o ardi în foc și părlești rana peste aluățel în ziua dintei de 9 ori, a doua zi de 7 ori, și a treia zi de 5 ori, dar să simți că se cam frige și apoi pui doftorii de tămăduit și bine.

Date la lumină de :

V. A. URECHIA.

Cânțece populare.

De pe la Focșani.

V

Foaie verde mărăcine,
Trec pe drum me uit la tine,
Picioarele nu me ține,
Lumea me pricepe bine;
C'o să am ceva cu tine,
Lasă lumea să vorbească,
Numai puica să-mi trăiască.
Frunză verde mărăcine,
Mărăcine curățat,
Dragostea m'a officat,
Mărăcine cu verbine,
Dragostea me pune bine,
Lasă lumea să vorbească,
Numai puica să-mi trăiască,
Foaie verde mărăcine,
Du-te puică de la mine,
Tu te duci și alta-mi vine,
Uite puică trec pe drum,
Lumea zice că-s nebun,
Nu-s nebun de alt ceva,
Decât de dragostea ta.

VI

Foaie verde alior,
A plecat neica Ion,
Și a lăsat calu 'n pripor,
Priponit d'un alior,
Aliorul s'a uscat.
Murgulețu-i a scăpat,
La Leana 'n deal a plecat,
Peste poartă s'a uitat,
De trei ori a nechezat,
Lena mi s'a deșteptat,
Cu rochița s'a mbrăcat,
La poartă mi-a alergat,
Pe Murgu mi l-a 'ntrebat:
Calule, Murguțule,
Unde-i Ionică al meu,
L-ai trântit, l-ai omorit,
Ori la Turci mi l-ai vëndut,
De singurel mi-ai venit?
— Nu-i trântit, nu-i omorit,
Nici la Turci nu l-am vëndut,
Ci-i de trei fete obosit,
Care-l mușcă, care-l chișcă,
Care cu vin mi-l stropește,
Care 'n pungă-l băjbăește.

VII

Și-am zis verde alior,
Fă-te neică trecător,
Să te ved în ochi că mor,
Că 'ntr'o zi nu te-am vëndut,
La grea boală am cădut,
De mi-o fi mai greu d'asă,
Ca iarba m'oi legănă,
Pe pământ n'oi mai călcă,
Ochii m'oi umplea cu somnul
Și inimioara cu dorul.

CHRISTEA N. ȚAPU.

SALON.

La telefon.

— Allô! Allô! Domnișoară!
 — Ce poftiți?
 — Allô! Centrala a patra?
 — Centrala a patra. Ce poftiți?
 — Să-mi dați centrala 'ntei.
 — Cine sunteți?
 — Ministerul cultelor.
 Urmează o pauză de tăcere, întreruptă de forfăiturile aparatului.
 Licăescu întrebă din nou:
 — Allô! Allô! Cine e acolo?
 — Centrala întei.
 — Aaa, centrala 'ntei. Domnișoară sunteți bună să me puneți în legătură cu Casa de Depuneri?
 — Casa de Depuneri?
 — Da.
 Urmare câteva secunde de tăcere întretăiată de risete, de glasuri de fete, de vorbe fără șir.
 — Allô! Allô! Casa de Depuneri!
 — Allô! Ministerul cultelor.
 Și persoana care venise la aparat vorbi ce avea de vorbit cu cineva de la Casa de Depuneri.
 Imediat o voce subțirică întrebă:
 — Ve mai trebuie Casa de Depuneri, dle?
 — Nu, dsoară.
 — Domnul Licăescu, dacă nu me 'nșel.
 — Ah! da, domnișoară. Dar de unde îmi știți numele?
 — Ve amusați bine la birou?
 — Binișor. Dvoastre?
 — Noi, bine.
 — Ce citiți, dsoară?
 — Pardon, sunt chemată.
 Urmă tăcere. Apoi clopoțelul răsuna.
 — Dl Licăescu, allô!
 — Allô! Dvoastre, dsoară?
 — Eü. Me întrebați ce citesc? Citesc pe Geneveva de Brabant.
 — Vaî de mine!... Să ve daü eü roman frumos...
 — A! sunteți foarte amabil.
 — Un roman de toată frumusețea.
 — Cum îi zice?
 — „Aventurile unui inamorat“.
 — Ah! trebune să fie interesant...
 — Foarte interesant. De la pagina întâi te fură...
 — Ah! me 'nebunesc după romane de aventuri. Pardon, sunt chemată.
 Se aud țipete, risete, chichoteli. După cinci minute:
 — Allô! Allô! Dl Licăescu.
 — Allô! Licăescu. Dta ești dsoară?
 — Eü. Te rog, ești atât de bun să-mi spu subiectul romanului pe scurt.
 — Bucuros. Dați-mi înse întei Gäești.

— Gäești?
 — Ve rog nu mai îmi dați Gäești. A plecat dl care vrea să vorbească.
 Și Licăescu începü să-î povestească pe scurt cuprinsul romanului: „El o iubiă, ea îl iubiă. Sunt nefericiți!“
 — Cât de mult aș dorî să ve ved, dle Licăesu.
 Pardon, me chiamă—
 În ziua aceea n'au mai vorbit.
 A doua zi Licăescu a fost bolnav de răceală. A treia zi soneria îl chemă la aparat:
 — Allô! Dl Licăescu!
 — Allô! Licăescu. Dta dsoară?
 — Eü.
 — Ce fericit sunt.
 — Ah! pentru ce?
 — Pentru ce... Pentru multe... Dră, te rog, spune-mi cum te chiamă.
 — Ninetta.
 — Ninetta!
 — Din botez Elena.
 — Unde locuiți?
 — În fundătura Minotaurului.
 — Ah! Ce stradă frumoasă!
 — Da de unde! Plină de noroiü...
 — Dră, faceți-mi o descriere pe scurt a figurei dvoastre.
 — Vaî de mine! Se poate?
 — Se poate.
 — Ei, spune-mi.
 — Sunt blondă, micuță, cu ochi albaștri bătënd în violet, cu păr aproape alb de bălan ce este, moale, ondulat; am mâni mici. C'o mână d'a-dumitale îmi cuprinđi amëndoue mânil. Sunt veseiă totdauna.
 — Dră, te iubesc!
 Când zise cuvântul „te iubesc“ i se părü că se cutremură sirma precum și edificiul ministerului.
 Asemenea convorbiri aü urmat aproape trei săptămâni, luând din ce în ce un caracter mai intim, mai pasionat, până când într'o zi aü hotărît să se întâlnească în Cișmegiü, pe lângă lac, de la patru la șase seara. Care o veni mai înainte să aștepte pe celalalt.
 Ve inchipuiți fericirea lui Licăescu. S'a ras, s'a tuns, s'a gătit, și la orele patru eră pe lângă lac.
 Pe lângă lac nimeni.
 Doue lebede plutiau mândre pe valuri, virind din când în când capul în apă.
 Se disperase. Șeđü pe o bancă de pe marginea lacului și căđü pe gânduri.
 — De ce n'o fi venit Ninetta?
 Pe când făcea reflecțiile acestea, auđi un ris la spate. Întoarse repede capul, și ce vedü? Un tinër îi întinse mâna:
 — Dl Licăescu.
 — Da, domnule.
 — Aștepti pe dra Ninetta?
 — Dar de unde știți dta?
 — Nu e nici o Ninetta. Eü ți-am vorbit la telefon, imitând o voce de fată. Am vrut să ved până unde ajunge cineva cu craicul. Ești craiü, lucru mare! Nu te superi.
 Licăescu părea rușinat, indignat:
 — Dar, dle...
 — Ce domnule? Îmi pare bine de cunoșcință. Vom fi prieteni. Aidi să bem bere; am luat leafa azi...
 D. TELEOR.

LITERATURĂ.

Coșbuc și „Familia“. Cetitorii noștri au văzut, de sigur, cu cea mai mare plăcere, că distinsul nostru poet dl *George Coșbuc* ne face onoarea să publice aproape de trei luni în fiecare număr al „Familiei“ câte o poezie sau prosă. Aceasta probează, că de și strămutat dincolo de Carpați, poetul a rămas cu inima de dincoace și susține legăturile sale spirituale cu publicul cetitor de la noi, care atât de mult îl apreciază. Câtă bucurie ne inspiră aceasta dragoste, tocmai atâta mândrie simțim că dsa a ales spre scopul acesta revista noastră, unde s-a publicat și primele inspirațiuni ale lirei sale; de aceea ne credem datorii a-i aduce mulțumirile noastre pentru plăcerea ce face cetitorilor noștri și pentru distincțiunea cu care ne onorează.

Poveste românească tradusă în franțuzește. În nr. 2 al „Revistei Franco-Române“ se publică traducerea franceză a poveștii populare române „Fata babei și a unchiașului“ de Creangă. Traducerea e făcută de dl *Louis Forest*, care știe perfect românește. „Nu cunosc nicăiri o mai frumoasă literatură populară ca aceea a poporului vostru“, a spus dsa într'un cere de prieteni români, „ea este într'un euvânt minunată. Cu siguranță ea a venit din Orient, dar la Români ea a luat o formă literară, care a fost ignorată de celelalte popoare civilisate. Ea a devenit cu timpul creațiunea originală a poporului, de și a fost importată din Asia. În acest punct de vedere, basmele și poveștile românești sunt unicele ca frumusețe“.

O descoperire literară. Ziarele bucureștene scriu că dl *Gr. G. Tocilescu*, în cercetările sale istorico-archeologice, a descoperit de curând un letopiseț scris cu litere cirilice în limba română, care tratează despre domnii români de la Tepeleş-Vodă (1451) și până la Constantin Brancoveanu. Manuscrisul, bine conservat, este proprietatea părintelui Bădea Predescu, preotul mănăstirii Dealului.

TEATRU și MUSICĂ.

Adunarea din Șimleu a Societății pentru fond de teatru român promite a fi foarte interesantă. Comitetul aranjator de acolo, precum ni se știe, stăruie să facă publicului care va participa surprize foarte plăcute. În numărul viitor vom publica convocarea adunării, apoi programa festivităților sociale.

De la conservatorul teatral din București. La esamenele conservatorului de declamațiune din București, ținute în săptămânile trecute, a reușit esecutent și dl *Zacharie Bârsean*, originar din Sân-Petru, de lângă Brașov, cunoscut și din coloanele revistei noastre la care colaborează sub pseudonimul „Sân-Petreanul“.

Concertul din Brașov, despre care s'a publicat o informațiune amănunțită în nr. trecut al revistei noastre, a reușit admirabil, luând parte lume multă, care a aplaudat cu entuziasm pe diletanți. Solistele și soliștii, al căror nume s'a anunțat în nr. trecut, au reușit foarte bine; iar corurile, ca totdeauna, au fost la înălțimea artei. Maestrul *Dima* a fost mult aplaudat și felicitat din toate părțile la acest nou și mare succes.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Principesa Maria la Asilul Elena Doamna. Principesa Maria, însoțită de dna colonel *Presan*, a fost sămbătă după amiază la Asilul Elena Doamnă, unde a asistat la audițiunea musicală dată de elevele din secția normală, de sub direcția d. Müller. Principesa a fost primită de dl *G. Adamescu*, secretar general al ministerului instrucțiunii, și *I. Dimitrescu*, șef de cabinet; de direcțiunea și profesorele Asilului, de dna *Sihleanu*, de dna dr. *Cuțarida-Crătunescu*, de dna dr. *Leonte*. Elevele au executat, în chip foarte reușit, mai multe bucăți alese, între cari și „Principesa înaltă“ de maestrul *G. Ștefănescu*. După audițiune principesa Maria a vizitat expozițiunea de lucru manual, unde a admirat obiectele lucrate de elevele Asilului. Principesa a părăsit Asilul Elena Doamna la orele 8 și jumătate seara.

Promoțiuni. La universitatea din Budapesta au fost promovați în 14/27 iunie doctori în medicină, domnii *Pavel Chimbii* din Almaș (Caras-Severin) și *Simeon Păcurariu* din Torontal.

Protopresbiter al Hălmașului a fost întărit din partea consistoriului din Arad, după comunicarea ziarului „Tribuna Poporului“, asesorul consistorial și protopresbiter onorar, părintele *Ioan Groza*, care la alegere a obținut majoritatea covârșitoare a voturilor.

Stipendii din fundațiunea Gozsdu. Comitetul „Fundațiunii lui Gozsdu“ a publicat concurs în scopul conferirii de stipendii din această fundațiune. Condițiunile sunt: concurentul să documenteze, că e Român ortodox, lipsit de avere și face progres bun în studii. Pot concura elevii din școlile medii, de la facultăți, universități și școli militare de cadeți.

Încheierea anului școlar în toate instituturile noastre de învățământ a produs cea mai bună impresiune. S'a constatat, în general, că numărul elevilor și elevelor a crescut și rezultatul în studii a fost deplin satisfăcător. În același timp și din școlile străine au eșit mulți tineri români. În deosebi s'a observat, că în școlile statului în Sibiu elevii români au fost în majoritate.

Dimisiune. *Arhimandritul Aug. Hamsea* a dimisionat din postul de director seminarial din Arad.

Profesor de desemn dl *Flaviu C. Domșa*, elev al școlii de desemn din Budapesta, a obținut diploma de profesor de desemn pentru școlile medii. Noul profesor e fiul preotului din Pintic și s'a calificat pentru gimnaziul din Blaș.

Stipendii pentru studii mai înalte pedagogico-teologice. Consistoriul archidieceșan din Sibiu publică concurs pentru trei stipendii de stat de câte 1000 coroane, destinate pentru evaluarea mai departe a clericilor absolvenți ai seminarului archidieceșan pedagogico-teologic de acolo, prin studiarea lor la vr'o universitate din patrie.

Serbare școlară la Ateneul din București. Duminică la 23 iunie n. s'a ținut la Ateneul Român din București o mare serbare școlară cu tombola dată sub patronajul dnei *Ana Spiru Haret*, consoarta dlui ministru de culte *Haret*, în folosul cantinelor școlare și pentru constituirea unui fond de ajutorare cu cărți și reevizite de școală a copiilor săraci. Întâiu s'a cântat Imnul dinastiei și Hora, compozițiuni de dl *Juraz Movilă* și „S'a dus cucul“ compoziție de dl *G. Kiriac*, executate de corul școa-

lelor primare, unit cu corul elevilor seminarului central din capitală, 400 de elevi și eleve. O elevă de vr'o 10 ani, Lucia Staneulescu, a executat un solo. Dsoara Aurelia Cionca a executat câteva piese clasice. Un elev a recitat versuri. Iar dna Lucreția Brezeanu, de la Teatrul Național, a cântat câteva arii. Dna Aristița Romanescu a recitat „Miorița“ de V. Alexandri și dsoara Tiți Gheorghiu, asemenea de la Teatrul Național, „La icoană“ poezie de Al. Vlahtuță. În sfârșit s'a cântat un duet de dna Brezeanu cu dl Ghimpețian. La serbare a asistat și dl ministru Haret și lume multă.

Noù farmacist român. Dl *Dionisie Negru*, din Abrud, fost practicant în farmacia curții regale F. Brus din București, a obținut la universitatea din Budapesta diploma de magistru (licențiat) farmacist cu distincțiune generală.

Societatea „Psaltul“ a cantorilor români din Transilvania și Ungaria invită pe toți binevoitorii acestei societăți (între cari și dame sînt bine vădute) să binevoiască a luă parte la prima adunare generală de constituire a societății, care se va ținea în Brașov duminică, în 7 iulie 1901 st. n. la orele 4 p. m., în sala de desemn a școalelor centrale. Ordinea zilei: 1. Cuvînt de deschidere; 2. Alegerea unui conducător adhoc; 3. Alegerea protectorului și a curatorului; 4. Alegerea președintelui și a v.-președintelui; 5. Alegerea a 5 membrii în comitet; 6. Alegerea a doi revisori pentru cercetarea socotelilor; 7. Eventuale propuneri. Pentru comitetul provisor: Președinte: Vasile Lazurcă-Lăzăreanu; secretar: Petru de Petric.

Învățământul primar urban și rural în România. Ministerul instrucțiunii publice a publicat statistica învățământului primar urban și rural pe anul școlar 1899—1900. Resultă din această statistică că din 704.000 copii în vîrstă de școală au fost înscriși în școlile rurale 265.000 copii, iar în școlile urbane, din 109.000 copii în vîrstă de școală, au fost înscriși 73.000. Această lucrare e precedată de note esplanative datorite dlui Mihail Demetrescu, fost șef al serviciului statistice în ministerul instrucțiunii publice.

Orfelinate în România. Pe ziua de 1 septembrie va începe să funcționeze la mănăstirea Tismana orfelinatul pentru elevi și eleve, în vîrstă de 3 până la 12 ani, cuprîndînd cursuri froebeliane și primare. Chiar din primul an vor fi primiți la „orfelinatul Tismana“ un număr de 120 copii. La vîrsta de 12 ani copiii cari vor fi terminat cursurile la acest orfelinat vor fi trimiși să și le completeze la mănăstirea Cozia, unde se va înființa o școală practică de agricultură și meserii. Ministerul instrucțiunii publice procură în acest scop numai localurile la cele doue mănăstiri și personalul didactic, celelalte cheltuieli rămînînd în sarcina societăților de bine-facere pentru copii din București.

Museu de artă națională în București. Toate obiectele cu cari ministerul instrucțiunii publice al României a participat la expoziția de la Paris vor fi expuse în fostul local al monetăriei statului, de la șosea. Cu aceste obiecte de lucru manual și cu altele cari se vor mai adună în viitor, s'a hotărît să se înjghebeze un muzeu de artă națională. Dl pictor Alpar va fi însărcinat de ministerul instrucțiunii cu organizarea acestui muzeu.

Adunări învățătorești. Reuniunea învățătorilor români selăgeni va ținea adunarea sa generală în comuna Acăș în 14 iulie n. — Despărțământul Belinț al Reuniunii învățătorilor gr. or. români din protopresbiteratele Timișoara, Belinț, Comloșul-mare și Lipova, se va întruni în adunare generală în comuna Chiseteti, la 29 iulie n., sub presidiul învățătorului Simeon Faur.

C E E N O U .

Hymen. Dl dr. *Teodor Botiș*, profesor în Arad, s'a logodit cu dsoara *Maria Cioban*, în duminica trecută.

Distincțiune. Dl *dr. George Linul*, protofișcal al comitatului Bistrița-Năsăud, a primit de la ministrul președinte și ministru de interne Széll Kálmán diplomă de recunoștință și mulțumită pentru inteligența conducere a lucrărilor de revisuire între granița Ungariei și României.

Despărțimentele Asociațiunii. *Despărțământul Agnita* se va întruni în adunare generală în Agnita la 7 iulie, sub presidiul dlui Nicolae Moldovan director-președinte, notar dl Ioan Paicu. — *Despărțământul B. Huedin* al Asociațiunii se va întruni în adunare generală în B. Huedin la 7 iulie sub presidiul dlui Ioan Pop director-președinte, notar-controlor dl dr. Andrei Pop. La miazăzi banchet. Seara concert și reprezentație teatrală, despre care am dat informațiuni în nr. trecut. — *Despărțământul Cluș* va ținea adunarea sa generală în Cluș la 12 iulie n. sub presidiul dlui dr. George Ilea director.

Desvélirea statuei lui Alesandru Lahovari s'a făcut la București în duminica trecută cu mare pompă. Cu asta ocaziune au vorbit dnii G. Gr. Cantacuzino, Take Ionescu și N. N. Filipescu, iar în numele capitalei București v. primarul. Din incidentul acesta, ziarul „Cronica“ consacră un articol frumos memoriei lui Alesandru Lahovari, din care scoatem următoarele rënduri: „Odată cu moartea lui Alesandru Lahovari, a dispărut de la tribună genul viguros, violent sub forma clasică, desordonat ca impresii, sdrobitor ca efect al oratoriei. Lahovari nu eră un orator pomadat, el nu cunoșcea șireteniile oratorice, el căută să aducă prin căi piezișe și de multe ori necinstite, pe auditor la sine. Procedarea lui eră brutală, după câteva minute de antrenare și de pipăire a terenului, el sbueniă ca un uragan furios, se asvêrliă asupra adversarului ca un taur care vede roș înainte, fără să-și menajeze o retragere, fără să pună reserve, fără să facă distincții, cu tot trupul și sufletul seü. Dacă isbutiă, isbutiă de odată, adversarul nu mai putea replică; dacă nu, eră un atac de și viguros, inse inutil, eră una din acele șarje de cavalerie, menite de a schimbă soarta unei bătălii, fără inse alt efect, decât o inutilă vêrsare de sînge. Acesta este oratorul, oratorul convins, oratorul luptător, la care inteligența, talentul și cultura sînt la serviciul temperamentului, la serviciul unei naturi simple, dar puternice, a unor impulsii de natură sêlbatică, dar grandioasă, a unor porniri, cari dacă sînt interesate și nedrepte, se înobilează și se înalță prin forma, de multe ori împinsă până la sublim, a omului care într'un moment dat pune în mișcare tot ce forța sa, nervii și creierul, pot da“.

Un monument sepulcral roman la episcopul din Lugos. Cetim în „Drapelul“ că Preasânția Sa episcopul dr. Demetriu Radu zilele aceste a îmbogățit colecțiunea de monumente romane de la reședința episcopoească din Lugos cu o prețioasă achizițiune, anume cu o piatră de marmoră, lungă aproape de 2 metri, lată mai bine de un metru și groasă de vre-o 30 cm. Precum arată inscripțiunea de pe ea, capul de femeie în bas-relief, lucrat frumos și bine conservat, a fost un monument sepulcral roman, din care înse o parte lipsește. Monumentul s'a seos de curând din pământ în satul Grădiște, ridicat, cum se știe, pe ruinele Sarmisegetusei, vechia capitală a Daciei.

Serbarea memoriei lui Mihai Viteazul se va ținea la București în 23 septembrie v., organizată de Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor. Societatea istorică română, de curând înființată, dorind a contribui la aceasta serbare, a însărcinat pe dl Gr. G. Tocilescu să scrie istoria poporală a lui Mihai Viteazul, care apoi să se tipărească în câteva mii de exemplare și să se împartă tuturor preoților și învățătorilor de prin comunele rurale. Ziarele bucureștene scriu, că și în Academie s'a pornit un curent, ca să ia parte și dânsa la aceasta mare serbare.

Sovinizmul și băncile românești. Contele Eszterházy János a publicat la Budapesta în limba maghiară o broșură, în care atacă institutele românești de bani și în special „Albina“, că ar deposeda familiile maghiare. Drept răspuns, dl Parteniu Cosma, directorul executiv al institutului „Albina“, publică în „Magyar Pénzügy“ desmintirea dată de direcțiunea aceluși institut în raportul ei către adunarea generală din 1900, prin care toate afirmările de categoria aceasta se declară calumnii. Ziarul „Pesti Napló“ scrie, că dl Parteniu Cosma a intentat proces de presă numitului conte, pentru calumnie, la judecătoria de presă din Budapesta, și pentru a dovedi, că acușele și afirmările din broșură, referitoare la „Albina“ sunt calumnii lipsite de temei, a numit ca martori pentru a fi citați la pertractare pe fostul ministru president baron Bánffy Dezső, pe ministrul de finanțe Lukács László și pe deputații Enyedy Lukács și Láncezy Leo. „Tribuna“ desminte șcirea ziarelor maghiare, că dl Parteniu Cosma ar fi intentat proces de presă contelui Eszterházy.

Jubileul tipografiei Carol Göbl în București. Lucrătorii din institutul de arte grafice Carol Göbl din București, unde s'au făcut și tablourile ce anii trecuți am dat ca premii abonanților noștri, a serbătorit în duminica trecută jubileul de 25 de ani de muncă al patronului lor, dl Carol Göbl. Cu asta ocaziune s'a inaugurat bustul de bronz al dlui Carol Göbl, rostindu-se mai multe cuvântări, iar corul elevilor-tipografi a cântat „Mulți ani!“ La serbare au luat parte dnii V. A. Urechia, I. G. Bibicescu, I. Bian, N. Densușian, P. Gârbovicean, V. Istrati, St. Hepites, Radulescu-Motru și alții. La șampanie primul toast a fost ridicat de dl I. G. Bibicescu.

Visita ofițerilor ruși la Huși. Mai acum câțva timp ofițerii români din garnizoana Huși, România, au fost invitați de ofițerii ruși din Leova, Basarabia, Primirea ce li s'a făcut acolo a fost din cele mai simpatice și mai prietenești. Sâmbăta trecută ofițerii ruși au innapoiat visita ofițerilor români la Huși, unde au fost primiți cu cea mai mare căldură, atât

de ofițeri cât și de cetățeni. S'a dat în onoarea lor un banchet și bal. Ofițerii ruși și români s'au fotografiat împreună.

Petrecere de vară în Ciachi-Gorbo. Inteligența română din Ciachi-Gorbo și giur va aranja la 14 iulie n. petrecere de vară în noul pavilion din grădina școalei confesionale gr. cat. de acolo, în folosul bisericii locale. Patronii petrecerii sunt: dna Silvia Ilyeș și dl Victor Ilyeș. În fruntea comitetului aranjator se află dnii: Ioan Hațegan protopop president, Paul Rosca protopop vicepresident, Vasiliu Pop protopop secretar și Ioan Șandor proprietar cassar.

Petreceri de vară. Tinerimea teologică din Selagiu și Chior aranjează la 14 iulie n. petrecere cu dans în comuna Acăș, în Selagiu, în folosul bisericii gr. cat. de acolo. — Tinerimea academică română din Bistrița și giur a aranjat petrecere de vară la 29 iunie n. în otelul „Regele Ungariei“ în Bistrița. — Inteligența română din Betlean, comitatul Solnoc-Doboca, va ținea la 12 iulie n. bal filantropic în sala casinei de acolo, în folosul bisericii care se va edifica.

Mișcarea poroțiunii în România în 1900. Dl L. Colescu, șeful serviciului statistice generale din România a presintat dlui ministru al domeniilor raportul asupra mișcării poroțiunii României în anul 1900. Din acesta se vede, că poroțiunea a crescut în mod natural, adică fără imigrări, cu 88.699. Adușându-se acest spor la cifra provisorie a poroțiunii după recensământul din decembrie 1899 de 5.912.520, găsim cifra probabilă a poroțiunii stabile, la începutul anului 1901, care se urea la 6.001.219 locuitori. Escedentul considerabil din 1900 este mai mult rezultatul numerului relativ restrâns de morți decât al numerului nașcerilor.

Numerarea poporului în Bucovina. Cetim în „Deșteptarea“ din Cernăuți: „Cu sfârșitul anului trecut, precum se știe, s'a făcut numărarea poporului și, ca și în celalalt rënd, dușmanii poporului român au căutat toate chipurile, ca să-i scadă numărul. Aceasta le este ușor, căci numai oamenii străini de neamul și de legea noastră fac numărarea și scriu în listele de numărare la mulți Români că ar fi Ruși — o înșelătorie întreagă. Încă nu se știe bine, cât de mare este numărul poporului român din Bucovina, dar se svoneșce că noi am fi 210.000 de suflete, iar Rutenii 270.000. După ce se face numărarea poporului pe la sate, toate listele se trimit la căpitani districtuali, cari compun tabelele districtelor și înșoțite de un raport le trimit la guvernul din Cernăuți. În raportul căpitanelui din Suceava se zice că ar fi cam și următoarele cuvinte: „Este îmbucurător că Rutenii au sporit în districtul Sucevei, ceea ce dovedeșce puterea înăscută acestui popor“. Ne vine ușor a crede că în raportul căpitanelui din Suceava se pot afla aceste cuvinte, căci șcim ce vânt dușmănos față de Români bântue țara noastră și ne aducem bine aminte, că înainte cu doi ani alt căpitân districtual nu s'a sfiit a spune că peste 50 de ani nu va mai fi picior de Român în Bucovina. Ar cântă osanele, dacă am perî noi, baștinașii țerii, și în schimb ar spori numărul veneticilor!“

Au murit: *Cornelia Buda*, fiica dlui Vasiliu Buda, în Someuta-mare, la 27 iunie, în etate de 15 ani; — *Virgiliu Papp*, preot gr. or. român în Alios la 28 iunie, în etate de 39 ani.

DIN LUME.

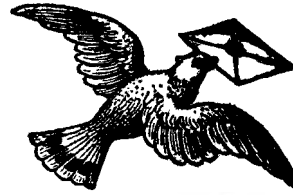
Congres archeologic internațional în Grecia. Regele George al Greciei a semnat un decret, prin care se convoacă un congres archeologic internațional la Atena. Decretul flesează că limba franceză va fi limba oficială a congresului lăsându-se totuși libertate congresiștilor să vorbească sau să supună comunicări și lucrări în limbile franceză, engleză, germană, italiană și greacă. S'a constituit un comitet sub președința principelui moștenitor, care e președintele societății archeologice din Atena. Comitetul va fișă data întrunirii congresului.

Conferință pentru unificarea limbei germane. Conferința care a avut loc la Berlin, din inițiativa imperiului, pentru esaminarea mijloacelor de a se simplifica și unifica ortografia limbei germane, a făcut preocuparea întregii prese. Chestiunea pusă la ordinea zilei în conferință eră în adevăr interesantă. Toate popoarele moderne simt nevoia de a simplifica gramatica și ortografia lor. Tendința aceasta e pe atât de legitimă pe cât e și de naturală, cu condițiune ca ea să respecte istoria, geniul limbei, și să nu sacrifice finețele unui idiom în vederea utilitarismului. În Germania întreprinderea e justificată mai mult ca ori unde, căci se pare că în gîrurul limbei germane dificultățile au fost într'adins înmulțite. Alfabetul gotic are forme aproape prohibitive, ortografia e plină de greutate și sintaxa e cu totul complicată. Încă de acum câțiva ani a fost vorba să se schimbe această stare de lucruri. Opunerea principelui Bismarck a menținut statu-quo. S'au făcut câteva simplificări ortografice, dar nu suficiente, se pare. Conferința care s'a închis acum, a reluat problema fără a fi inse insuflită de destul curaj. Lucrurile au rămas în starea de mai înainte, afară doar că s'a suprimat litera *h* în cuvintele în cari nu se aude. După cum se vede e prea puțin. S'ar zice că impulsivitatea reformatoare e epuizată și că puterea de rezistență are precădere în materie de ortografie și sintaxă, ca și pe alte terenuri. Sentimentul istoric și de fidelitate către trecut e atât de viu în Germania, încât propunerile pentru simplificarea ortografiei limbei germane nu sînt luate în seamă.

Cursă de automobile între Paris și Berlin. Sămbăta trecută a fost o mare cursă de automobile între Paris și Berlin. Primul sosit, dl Fournier, a fost primit la Berlin cu mare entuziasm, muzica militară a cântat Marseilusa. Apoi s'a dat un banchet. Cu acest prilej s'au ridicat toasturi pentru împăratul Wilhelm, președintele republicii dl Loubet și pentru industria ambelor state.

În contra trenei. Comitetul comunal din Bodensee a publicat zilele acestea următorul anunț: Comitetul comunal în ședința sa din 10 iunie 1901, pe baza hîrtiei căpitanului cerc. ces. reg. din Tetschen din 23 mai 1901 nr. 17.423, a hotărît a lua poziție contra purtării trenei. De oare-ce s'a constatat că praful ridicat prin tăriitul trenei, e cel mai acomodat mijloc pentru formarea și dezvoltarea tuberculozei, în interesul sănătății proprii, a membrilor familiei și a deaproapelui, sînt rugate on. dame, ca afară de casă, să nu poarte haine cu trenă.

Poșta redacției.

Îarna, crivățul și florile și celelalte sînt prime încercări cari promit că cu timpul vei scrie și lucrări vrednice de publicitate.

Bistrița. Le vom face loc în curînd. Foaia se va trimite; regretăm inse că nu putem împlini și cealaltă cerere.

Fântâna detunată. Am cetit versurile trimise mai de mult și rătăcite printre hîrțile redacționale. Am constatat în ele progres. În câteva am găsit și niște fragmente de idei; dar nici unul nu e complet.

Un suspin. Idei confuze, limbă stricată.

București. Mulțumim.

Paris. Nu mai avem nimica de la dv.

Doamnei A. P. Ne bucurăm că v'am făcut plăcere.

Dobrița. Încă și acolo!

Strada plantelor 47. Salutări cordiale.

Călinarul săptămânei.

Dum. V. după Rosalii, ev. dela Matei c. 8, v. 28, gl. 4, a in v. 5

Țiua sapt.	Călinarul vechiu	Călin. nou
Duminecă 24	(†) Nașt. St. Ioan Bot.	7 Wlibald
Luni 25	C. Fevronia	8 Cilian
Marti 26	C. David	9 Anatolia
Mercuri 27	C. Samson	10 Amalia
Joii 28	SS. Ciril și Ioan	11 Papa Pius I.
Vineri 29	(†) Petru și Pavel	12 Henric
Sămb 30	† Sob SS. Apostoli	13 Margereta

Invitare la abonament.

Cu nr. 26 încheiându-se semestrul prim, invităm publicul cetitor să-și facă în curînd abonamentele pentru semestrul al doile, cu condițiunile indicate în fruntea revistei noastre.

Totodată rugăm pe cei ce încă n'au răspuns abonamentului, să binevoiască a-l achită, ca să nu fim siliți a sistă expediarea.

Drept premii punem la dispoziția **abonaților noștri noi**, precum și acelor cari în anii trecuți nu le-au comandat, următoarele două tablouri naționale: „Stefan cel Mare și Aprodul Purice“ și „Stefan cel Mare pe patul de moarte“. Amîndouă aproape de un metru, esecutate în 16 colorii, escelent, încât pot să decoreze ori ce casă romînescă. Prețul acestor tablouri este 8 corane; abonații noștri inse le prime pentru 1 coroană 60 fileri, trimise franco și anume primul pentru o coroană, al doile pentru 60 fileri. Cei ce comandează amîndue, primesc cu totul gratuit portretul reginei poete Carmen Sylva în costum național, menit a fi pus în cadru.

La aceste tablouri inse au drept numai aceia cari răspund acuma costul de abonament pe un an sau pe jumătate de an; cei ce trimit abonamentul numai pe câte trei luni, nu pot să reclame aceste tablouri.

Toți abonații noștri, chiar și cei ce fac abonamentul numai pe trei luni, pot să-și comande la noi cu prețul redus de 1 fl. următoarele scrieri de Iosif Vulcan: Lira mea (poesii,) De la sate (nuvele,) Ștefan vodă cel tinăr (tragedie,) Gărgăunii dragostei, Năța euelopot, (comedii,) Nunta lui Părjol (pentru copii,) Prima rochie lungă (monolog.)

Redacția și editura »FAMILIEI.«

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDĂS NR. 296 b.)